



# NORGES HØYESTERETT

Den 14. mai 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Noer og Bull i

**HR-2020-1022-U, (sak nr. 20-060975STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:**

A (advokat Solveig Kristine Høgtun)

mot

Påtalemyndigheten (politivadokat Bjørn Rudningen Thune)

avsagt slik

## K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder rettslig prøving av vilkårene for utlevering til Italia.
- (2) A er født i Irak 00.00.1973. Etter at UDI ved vedtak i august 2019 tilbakekalte As norske statsborgerskap, har han i dag bare irakisk statsborgerskap.
- (3) A ble i 2015 krevd utlevert til Italia for straffeforfølgning. Saken ble bragt inn for norske domstoler for prøving av utleveringsvilkårene. Utleveringsbegjæringen ble imidlertid senere trukket tilbake. Ved Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 9. januar 2017 ble As ankesak derfor hevet.
- (4) Den 20. august 2019 ble A igjen krevd utlevert til Italia. Utleveringsbegjæringen bygger på at domstolen i Bolzano den 15. juli 2019 utferdiget en beslutning om pågrepelse og fengsling av A. Samme dag hadde domstolen funnet A skyldig i overtredelse av artikkel 270bis avsnitt 2 i den italienske straffeloven. Straffen ble satt til fengsel i syv år og seks måneder. A hadde ikke vært tilstede under den italienske straffesaken.
- (5) Ved påtegning datert 13. september 2019 ba Politiets sikkerhetstjeneste om rettslig prøving av vilkårene for utlevering til Italia.
- (6) Oslo tingrett avsa 30. januar 2020 kjennelse med slik slutning:  
**«Vilkårene for å utlevere A, født 00.00.1973, til Italia er til stede.»**
- (7) A anket til lagmannsretten. Foranlediget av forsvarers anførsler ba Politiets sikkerhetstjeneste om at Justis- og beredskapsdepartementet innhentet en avklaring fra italienske myndigheter. Det man ønsket å få avklart, var i hvilket tidsrom italienske myndigheter mente at de faktiske

forhold som dannet grunnlag for utleveringsbegjæringen hadde funnet sted. Slik avklaring ble mottatt ved brev fra italienske myndigheter datert 2. mars 2020.

- (8) Borgarting lagmannsrett avsa 27. mars 2020 kjennelse med slik slutning:

**«Anken forkastes.»**

- (9) Både tingretten og lagmannsretten konkluderte med at de faktiske forhold som den italienske utleveringsbegjæringen gjelder, ville vært straffbare i Norge som en overtredelse av straffeloven 2005 § 136a.
- (10) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og lovanvendelse. I korte trekk anføres følgende: Det utgjør en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten har vurdert utleveringsbegjæringen slik den er beskrevet i brevet datert 2. mars 2020. Utleveringsbegjæringen gir en utilstrekkelig beskrivelse av tid og sted for den straffbare handling. Lagmannsrettens kjennelsesgrunner er mangelfulle for så vidt gjelder vurderingen av vilkåret om skjellig grunn til mistanke. Vilkåret om dobbel straffbarhet er ikke oppfylt, idet det ikke er grunnlag for å mistenke A for overtredelse av straffeloven 2005 § 136a etter lovens ikrafttredelse.
- (11) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle. I korte trekk anføres at lagmannsretten hverken har begått saksbehandlings- eller rettsanvendelsesfeil. Lagmannsrettens vurderinger er grundige og dekkende for påtalemyndighetens syn.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at As anke retter seg mot lagmannsrettens avgjørelse av en anke over kjennelse. Utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3, jf. utleveringsloven § 17 nr. 3 første punktum.
- (13) Ankeutvalget finner det enstemmig klart at anken over lagmannsrettens saksbehandling ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 387a.
- (14) Når det gjelder anken over lovforståelsen, har utvalget kommet til at den må føre fram.
- (15) A er som nevnt dømt til syv år og seks måneders fengsel av Corte d'Assise di Bolzano i Italia. A var ikke tilstede under hovedforhandlingen, og han har anket dommen. I en slik situasjon, legger ankeutvalget til grunn at krav om utlevering må vurderes etter utleveringsloven § 10 nr. 2 om utlevering til strafforfølgning, jf. Rt-2007-1453.
- (16) Utleveringsloven § 3 fastsetter vilkår for utlevering av en person som er siktet, tiltalt eller domfelt i en fremmed stat. Bestemmelsens første ledd første setning inneholder vilkåret om dobbel straffbarhet og lyder slik:

**«Utlevering kan bare skje når handlingen, eller en tilsvarende handling, etter norsk lov kan medføre fengsel i mer enn 1 år.»**

- (17) Det kreves ikke at det finnes et parallelt norsk straffebud, jf. Rt-2014-680 avsnitt 13. Og gjelder utleveringskravet flere handlinger, er det tilstrekkelig at en av handlingene kan lede til fengsel i mer enn ett år, så fremt også de andre handlingene er straffbare etter norsk rett, jf. utleveringsloven § 3 tredje ledd. Det samme må gjelde for et sammenhengende straffbart forhold hvor bare deler av forholdet kan straffes med fengsel i mer enn ett år.

- (18) Lagmannsretten tar korrekt utgangspunkt i at vilkåret om dobbel straffbarhet krever at det faktisk som den utenlandske siktelsen beskriver, også ville vært straffbart i Norge, jf. Rt-2014-680 avsnitt 8 flg. I og med at det her er utlevering til strafforfølgning, er det siktelsens beskrivelse av det straffbare forholdet som må danne grunnlaget for vurderingen.
- (19) Siktelsen mot A går ut på deltakelse i en terrororganisasjon. Dette rammes av straffeloven 1902 § 147d og straffeloven 2005 § 136a. Disse bestemmelsene trådte først i kraft 21. juni 2013. Det følger imidlertid av siktelsen mot A at han også er siktet for tilsvarende aktivitet forut for dette tidspunktet. Straffeloven § 3 første ledd bestemmer at det er straffelovgivningen på handlingstidspunktet som anvendes. Spørsmålet er etter dette om As handlinger – slik de er skildret i siktelsen mot ham – ville vært straffbare i Norge også før ikrafttredelsen av de nevnte bestemmelsene om deltakelse i terrororganisasjon. Lagmannsretten kom til at vilkåret om dobbel straffbarhet var oppfylt også for perioden fram til 2013 og skriver:

«Lagmannsretten har også funnet veiledning i lignende problemstilling etter straffeloven § 5, om norsk straffelovgivnings anvendelse på handlinger i utlandet. Som Høyesterett har vist til i HR-2017-2429-A avsnitt 13, har det i juridisk teori tradisjonelt vært lagt til grunn at handlinger som inngår i fortsatte forbrytelser skal anses som begått i Norge, selv om bare noen av handlingene har funnet sted her. Dette utgangspunktet er forlatt i saker om vold i nære relasjoner, under henvisning til at det knytter seg rettssikkerhetsmessige betenkeligheter til å kriminalisere noe som gjerningspersonen på handlingstidspunktet hadde grunn til å innrette seg etter at ikke var straffbart, se blant annet HR-2017-2429-A avsnitt 18 og 19. I denne avgjørelsen holdt Høyesterett det åpent om det på generelt grunnlag må gjelde et krav om dobbel straffbarhet i alle saker hvor det er spørsmål om å anvende norsk strafferett på en fortsatt forbrytelse, se avsnitt 19. I saken lagmannsretten nå skal avgjøre, gjør det seg ikke gjeldende samme rettssikkerhetsmessige betenkeligheter som i saken for Høyesterett. Som nevnt, er det tale om en grenseoverskridende sammenhengende forbrytelse, som blant annet er begått i Italia der forholdet hele tiden har vært kriminalisert. Det er derfor ikke tale om å straffe for handlinger som siktete hadde grunn til å anta at var lovlige da de ble utført.

Under enhver omstendighet må kravet til dobbel straffbarhet forstås slik at det ikke er oppfylt bare når det faktiske grunnlaget i tiltalen er slik at det i den anmodende stat kan domfelles *utelukkende* basert på elementer som ikke ville være straffbare i Norge, se Rt-2014-680 avsnitt 16. Det er ikke situasjonen i denne saken, ettersom utleveringsbegjæringen er basert på at *deler* av forholdet er begått etter kriminaliseringen i Norge. I denne situasjonen er det ikke grunn til å sette som vilkår for utlevering at en domfellelse i Italia bare kan skje på grunnlag av handlinger etter 21. juni 2013.»

- (20) Ankeutvalget bemerker at avgjørelsen som er nevnt i det første avsnittet, jf. også HR-2018-2043-A og HR-2018-2044-A, gjelder en annen problemstilling. Spørsmålet i disse sakene var om man kunne domfelle i Norge for forhold begått i utlandet. Det dreide seg om sammenhengende straffbare forhold som var begått dels i utlandet og dels i Norge. I vår sak er det ikke tvil om at det gjelder et vilkår om dobbel straffbarhet, jf. utleveringsloven § 3. De tre avgjørelsene har dermed liten relevans for saken.
- (21) Ankeutvalget er videre usikker på hvordan andre avsnitt i sitatet er å forstå og følgelig om dette er en korrekt utlegning av Rt-2014-680, jf. avsnitt 15 og 16 i avgjørelsen.
- (22) Etter ankeutvalgets syn kreves det i saken her at vilkåret om dobbel straffbarhet er oppfylt for hele perioden. Ankeutvalget har ikke kompetanse til å gå inn på den konkrete vurderingen av om kravet er oppfylt. Også tidligere var det imidlertid bestemmelser i straffeloven som

rammet deltakelse i terrorlignende organisasjoner, jf. redegjørelsen for dette i Prop. 131 L (2012–2013).

- (23) Lagmannsrettens kjennelse må etter dette oppheves.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

#### S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ragnhild Noer  
(sign.)

Wilhelm Matheson  
(sign.)

Henrik Bull  
(sign.)